

BIULETYN KLUBU PRZODOWNIKÓW TURYSTYKI PIESZEJ
IM. ANIELI MICHAŁSKIEJ

NR 19

GRUDZIEŃ 2021

BIWAK

BIULETYN KLUBU PRZODOWNIKÓW TURYSTYKI PIESZEJ IM. ANIELI MICHAŁSKIEJ

NR 19 GRUDZIEŃ 2021

1. ŻYCZENIA ŚWIĄTECZNE

Redakcja Biuletynu BIWAK

2. WĘDRÓWKI ŚLADAMI FRYDERYKA CHOPINA

Włodzimierz Majdewicz

3. ODZNAKA TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZA

"ŚLADAMI FRYDERYKA CHOPINA"

4. ODZNAKA TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZA

"ŚLADAMI FRYDERYKA CHOPINA" – II stopień

5. ZNANE I NIEZNANE MAZOWSZE – ŚWIĘTE MIEJSCE

Bernard Edward Malinowski

6. XVIII JUBILEUSZOWY RAJD PĘCICKI

Beata Wiszniewska

7. POŻEGNANIE LATA Z JARZĘBINĄ 2021

Arkadiusz Redlicki - Bractwo Zabrodzkie

Jan Rukat - PTTK Koło Terenowe Śródmieście

8. PROMOCJA ODZNAKI „SOLIDARNOŚĆ WARSZAWSKIE ŚLADY”

Redakcja Biuletynu Biwak.

9. 48 JESIENNE SPOTKANIE PIECHURÓW

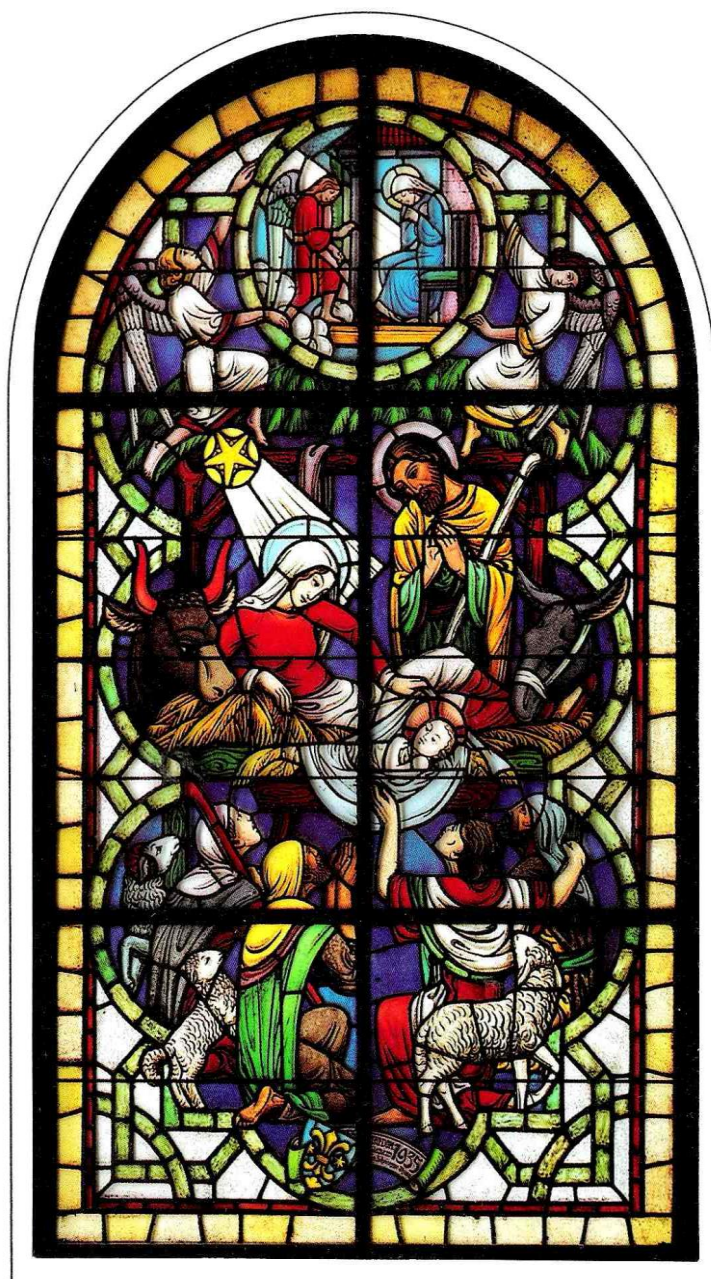
Krzysztof Zarański

10. SZUFLADA KOLEKCJONERA

Redakcja Krzysztof Zarański

Opracowanie graficzne Włodzimierz Majdewicz

*Wesołych Świąt Bożego Narodzenia, wszelkiej
pomyślności i niezapomnianych wrażeń
krajoznawczych na turystycznych szlakach
w Roku 2022*

życzy

Redakcja biuletynu Biwak

WĘDRÓWKI ŚLADAMI FRYDERYKA CHOPINA

W dniach 2–23 października 2021 roku odbywał się w Warszawie XVIII Międzynarodowy Konkurs Pianistyczny im. Fryderyka Chopina nazywany skrótowo Konkursem Chopinowskim. Organizatorem konkursu był Narodowy Instytut Fryderyka Chopina. Zainteresowanie Konkursem rosło z każdym dniem wśród międzynarodowej i krajowej społeczności melomanów. Trzy etapy przesłuchań konkursowych, koncerty finałowe oraz trzy koncerty laureatów transmitowała TVP Kultura.

W poniedziałek, 18 października rozpoczął się najbardziej emocjonujący z etapów Konkursu Chopinowskiego – finałowy, który w TVP Kultura obejrzało ponad 148 tys. widzów.

W ostatnich dniach konkursu padały rekordy oglądalności. Słuchacze najliczniej gromadzili się na kanale Chopin Institute na YouTube. Konkursowe występy II etapu wyświetlono tam około 7 300 000 razy. Wśród melomanów przeżywających konkursowe emocje byli również wymieniali się wrażeniami członkowie PTTK.

Konkursowe emocje minęły, wydarzenie to skłania jednak o refleksji i wspomnień związanych z naszą działalnością. W 1999 roku Klub Przodowników Turystyki Pieszej PTTK im. Anieli Michalskiej chcąc uczcić 190 rocznicę śmierci Fryderyka Chopina zaprosił turystów do krajoznawczych wędrówek śladami wielkiego polskiego kompozytora. Zachętą do wędrówek była opracowana w Klubie nowa odznaka turystyczno- krajoznawcza „Śladami Fryderyka Chopina”.

Ustanowienie odznaki poprzedziła praca nad redakcją regulaminu kilku osobowego grona krajoznawców – melomanów. Szczególnie pracowity okazał się załącznik do regulaminu zawierający wykaz miejsc związanych historycznie z postacią Fryderyka Chopina.

W czasie naszych turystycznych eskapad spotkamy na terenie całego kraju wiele miejsc posiadających pomniki i tablice oddające należną cześć temu wielkiemu polskiemu kompozytorowi. Upamiętnienia te mają rozmaite formy i w wielu przypadkach znaczną wartość artystyczną. Jednak tylko pewna część tych miejsc ma udokumentowane związki z Fryderykiem Chopinem.

Zgodnie z przyjętą nazwą odznaki brzmiącą „Śladami Fryderyka Chopina” założono, że poprowadzi ona turystów do tych miejsc gdzie artysta rzeczywiście bywał.

Zgromadzono niemały materiał, który jednak wymagał weryfikacji przez specjalistów.

Nawiązano wówczas współpracę Towarzystwem im. Fryderyka Chopina, idea turystycznej odznaki spotkała się tam z przychylnym zainteresowaniem, co pozwoliło na rzetelną ocenę zawartości załącznika. Zaowocowało to harmonijną współpracą w efekcie, której w załączniku do regulaminu odznaki znalazły się miejsca, w których obecność kompozytora jest udokumentowana. Na okładce regulaminu turystyczno- krajoznawczej odznaki „Śladami Fryderyka Chopina” znalazły się obok siebie znak organizacyjny PTTK i logo Towarzystwa im. Fryderyka Chopina.

Od 1955 r. działa Muzeum Fryderyka Chopina w Zamku Ostrogskich w Warszawie. Ta zasłużona w dokumentacji życia i popularyzacji twórczości Fryderyka Chopina placówka 1.03.2010 r. z okazji 200 rocznicy urodzin kompozytora zmieniła swoje oblicze. Otwarto nowoczesną multimedialną znacznie powiększoną ekspozycję. Muzeum Fryderyka Chopina to obecnie „muzeum otwarte”, zwiedzający odkrywają i przeżywają ekspozycję sami

wybierając tempo i kolejność zwiedzania. Wystawa stała składa się z 11 tzw. wysp tematycznych, pokazujących kolejne etapy życia kompozytora. Dzięki adaptacji piwnic ekspozycja rozbudowana jest na pięciu poziomach (od -2 do +2).

W 2010 roku w 200-rocznicę urodzin Fryderyka Chopina w trakcie Roku Chopinowskiego Klub Przewodników Turystyki Pieszej im. Anieli Michalskiej przy Oddziale Stołecznym PTTK ustanowił II stopień odznaki turystycznej „Śladami Fryderyka Chopina”.

Odznakę można zdobywać zwiedzając wybrane z załącznika położone na terenie Europy miejsca związane z bytnością Fryderyka Chopina. Wykaz miejsc zawartych w załączniku opracowano na podstawie strony internetowej www.chopin.pl funkcjonującej pod patronatem Towarzystwa im. Fryderyka Chopina w Warszawie. Zachęcamy więc do wędrowki z Chopinem przez Europę.

Fryderyk Chopin w 2010 roku stał się hasłem przewodnim I Zjazdu Warszawskich Przewodników Turystyki Pieszej zorganizowanego przez Klub PTP im. A. Michalskiej znalazło to odzwierciedlenie w towarzyszącej imprezie okolicznościowej odznace.

Od ustanowienia pierwszej odznaki „Śladami Fryderyka Chopina” minęły 22 lata w tym czasie w wielu miejscach wymienionych w załączniku pojawiły się nowe różnego rodzaju upamiętnienia, uwzględniamy je w zamieszczonym w „Biwaku” Regulaminie.

Warto wspomnieć o pewnej cennej inicjatywie, która od 2010 uatrakcyjnia i uprzyjemnia wędrowanie śladami Fryderyka Chopina po stołecznych ulicach. W połowie grudnia 2009 roku w centrum Warszawy rozpoczęto instalację 15 multimedialnych granitowych ławeczek Chopinowskich. Podczas spaceru po Warszawie można usiąść na wybranej ławce, a po naciśnięciu przycisku posłuchać jednego z utworów Chopina. Z opisu można dowiedzieć się, dlaczego ławka jest usytuowana przed danym budynkiem i jaki był jej związek z kompozytorem, dzięki fotokodom (kodom QR) można pobrać aplikację zawierającą audio przewodnik Chopinowski. Dodatkowo na siedzisku zamieszczona jest schematyczna mapa informująca, gdzie można znaleźć kolejne ławki.

Lokalizacje grających ławeczek Chopinowskich:

1. Plac Krasińskich
2. ulica Miodowa
3. ulica Kozia

4. Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina (ul. Okólnik 2)
5. Pałac Wesslów,
6. Pałac Radziwiłłów
7. Pałac Saski
8. Ogród Saski
9. Kościół Wizytek
10. Pałac Kazimierzowski
11. Pałac Czapskich
12. Kościół św. Krzyża
13. Pałac Zamoyskich
14. Pałac Gnińskich - Ostrogskich
15. Pomnik Chopina w Łazienkach

Prezentujemy regulaminy obu odznak znajdujących się one również na witrynie internetowej Komisji Turystyki Pieszej ZG PTTK <http://ktpzg.pttk.pl> w dziale Odznaki.

**POLSKIE TOWARZYSTWO TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZE ODDZIAŁ STOLECZNY im.
Aleksandra Janowskiego w Warszawie
KLUB PRZODOWNIKÓW TURYSTYKI PIESZEJ
im. Anieli Michalskiej
TOWARZYSTWO im. FRYDERYKA CHOPINA**

ODZNAKA TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZA "ŚLADAMI FRYDERYKA CHOPINA"

REGULAMIN

Fryderyk Chopin to wielki polski kompozytor o światowej sławie. Od 1927 roku organizowane są w Warszawie przez Towarzystwo im. Fryderyka Chopina Międzynarodowe Konkursy Pianistyczne im. F. Chopina. W roku 1999 z okazji 150 - tej rocznicy śmierci kompozytora warszawscy działacze Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego wraz z Towarzystwem im. Fryderyka Chopina w Warszawie ustanowili odznakę turystyczno-krajoznawczą "Śladami Fryderyka Chopina". Celem odznaki jest popularyzacja miejsc związanych z kompozytorem. W wielu miejscowościach wymienionych w załączniku

do regulaminu znajdują się pałace, dwory i tablice upamiętniające jego pobyt. Znajdują się tam również pomniki, zbiory pamiątek i wydawnictw. W niektórych obiektach można wysłuchać koncertu w wykonaniu polskich zagranicznych pianistów. Organizatorzy zachęcają młodych i starszych turystów i krajoznawców oraz melomanów do turystycznej wędrowki "Śladami Fryderyka Chopina".

1. Odznaka jest jednostopniowa, warunkiem zdobycia odznaki "Śladami Fryderyka Chopina" jest odbycie w dowolnej formie wycieczek krajoznawczych uwzględniających zwiedzenie zamieszczonych w załączniku do regulaminu wykazie miejsc lub obiektów związanych z postacią Fryderyka Chopina.
2. Osoba ubiegająca się o odznakę zobowiązana jest zwiedzić co najmniej dziesięć miejsc lub obiektów podanych w załączniku.
3. Odznakę mogą zdobywać wszyscy turyści, którzy ukończyli 7 lat, niezależnie od rodzaju uprawianej turystyki.
4. Przebieg tras wycieczkowych i zwiedzanie obiektów należy rejestrować w dowolnie opracowanym dzienniku, który wraz z potwierdzeniami terenowymi stanowi podstawę weryfikacji odznaki.
5. Ze względu na szczególny charakter tej odznaki, dodatkowym wymogiem jest wysłuchanie koncertu, na którego repertuar składają się kompozycje Fryderyka Chopina.
6. Czas zdobywania odznaki nie jest ograniczony.
7. Odznakę przyznają referaty weryfikacji OTP PTTK turystyki pieszej na terenie całej Polski.
8. Punkty uzyskane przy okazji zdobywania odznaki "Śladami Fryderyka Chopina" mogą być jednocześnie zaliczane na inne odznaki turystyczne PTTK.
9. Ostateczną interpretację postanowień niniejszego regulaminu zastrzega sobie Zarząd Klubu PTP im. A. Michalskiej, który również ma prawo nadawać odznakę honorowo.

ZAŁĄCZNIK DO REGULAMINU ODZNAKI "ŚLADAMI CHOPINA"

1. **Antonin** (na pn. od Ostrzeszowa, woj. wielkopolskie) - w 1829 r. F. Chopin odwiedził Antoniego księcia Radziwiłła. W pałacu myśliwskim dawał lekcje muzyki córce księcia, Wandzie i wielokrotnie koncertował. Co roku we wrześniu odbywa się *Ogólnopolski Rajd PTTK „Jesień Chopinowska”*. W pałacu urządzono izbę pamięci F. Chopina. Przed pałacem znajduje się popiersie kompozytora autorstwa Mariana Owczarskiego. Przy wejściu do pałacu została wmurowana tablica pamiątkowa.
2. **Białkowo** (nad Drwęcą, woj. kujawsko-pomorskie) - Chopin bywał tu u Antoniego Wybranieckiego, ojczyma kolegi, Jasia Białobłockiego.
3. **Brochów** (k. Sochaczewa, woj. mazowieckie) - w kościele w Brochowie rodzice F. Chopina brali ślub, tu również był chrzczony przyszły kompozytor. W kościele w Brochowie brała także ślub najstarsza siostra Chopina, Ludwika, która wyszła za mąż za Józefa Kalasantego Jędrzejewicza.
4. **Długie** (k. Izbicy Kujawskiej, woj. kujawsko-pomorskie) - miejsce urodzin matki F. Chopina Justyny z Krzyżanowskich. Znajduje się tu głaz i tablica w miejscu dworu, gdzie urodziła się Justyna Krzyżanowska
5. **Dulsk** (k. Golubia-Dobrzynia, woj. kujawsko-pomorskie) - Chopin odwiedzał kilkakrotnie Józefa Wysockiego podczas bytności w Sokołowie.

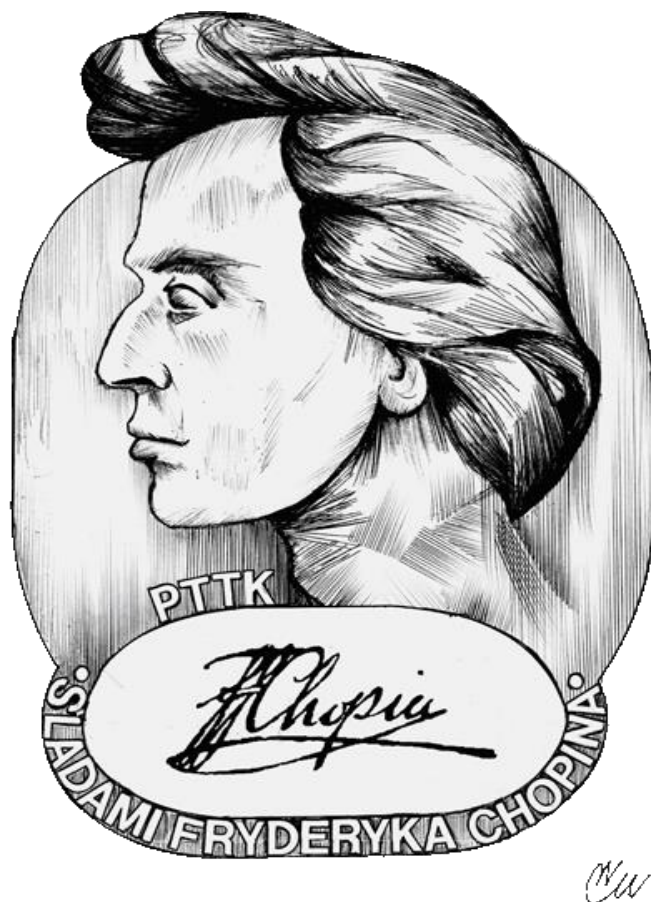
6. **Duszniki Zdrój** (woj. dolnośląskie) - w czasie pobytu w Dusznikach Zdrój F. Chopin koncertował na cele dobroczynne. Co roku organizowane są tu festiwale chopinowskie. W parku znajduje się pomnik F. Chopina, którego autorem jest Jan Kucz.
7. **Gulbiny** (k. Rypina, woj. kujawsko-pomorskie) - Chopin bywał we wsi u państwa Piwnickich. W 1959 roku ich dwór został rozebrany, a w miejscowej szkole pielęgnuje się na lekcjach pamięć o pobycie kompozytora w Gulbinach.
8. **Gdańsk** (woj. pomorskie) - Chopin zwiedzał miasto.
9. **Kalisz** (woj. wielkopolskie) - ostatni raz przejechał Chopin przez Kalisz 5.11.1830 roku. Tam spotkał się z Tytusem Woyciechowskim, serdecznym przyjacielem, z którym odbywał dalszą drogę do Wiednia przez Wrocław, Drezno i Pragę. **W 2010 r. odsłonięto płaskorzeźbę na kamienicy w miejscu gdzie stał dom, w którym przebywał kompozytor.**
10. **Kawęczyn** (woj. kujawsko-pomorskie) - mieszkał tu jeden z pensjonariuszy Chopinów, Piotr Dziewanowski.
11. **Kikół** (na pn-zach od Lipna, przy szosie krajowej nr 10, woj. kujawsko-pomorskie) - podczas wakacji na Ziemi Dobrzyńskiej, F. Chopin odwiedził hrabiego Karola Zboińskiego, dziedzica Kikoła, gdzie koncertował w klasycystycznym pałacu.
12. **Kłóbka** (między Lubieniem Kujawskim a Kowalem, przy szosie krajowej nr 1, woj. kujawsko-pomorskie) Dwór, w którym mieszkała Maria Wodzińska Orpiszewska, młodzięcza miłość Fryderyka Chopina znajduje się na terenie Kujawsko-Dobrzyńskiego Parku Etnograficznego. Można tu obejrzeć m.in. kolekcję obrazów Marii (była uzdolnioną malarką) oraz pianino, na którym grała.
13. **Kozłowo** (na zach. od Świecia, przy szosie krajowej nr 5, woj. kujawsko-pomorskie) - odwiedzał je Chopin w drodze do Gdańska. Wyznakowano "Szlak Chopina" koloru żółtego o długości 9 km wiodący z miejscowości Kozłowo przez Świecie do wsi Terespol. Pobyt kompozytora upamiętnia kamień z tablicą pamiątkową ufundowaną przez Oddział PTTK Świecie w 1985 r.
14. **Kowalewo** (k. Drobeta woj. mazowieckie) - Chopin spędzał wakacje u państwa Zboińskich w 1827 roku.
15. **Kraków** (woj. małopolskie) - zwiedzał miasto oraz okolice Wieliczkę, Ojców, Pieskową Skałę. Pomnik F. Chopina dzieło Bronisława chromego znajduje się w Parku Decjusza. Na Plantach przy ul. Franciszkańskiej została Fontanna Chopina. Autorką awangardowego pomnika jest **artystka Maria Jarema**.
16. **Obory** (na pd. od Szafarni, woj. kujawsko-pomorskie) - podczas pobytu na wakacjach w Szafarni, F. Chopin odwiedził miejscowy klasztor karmelitów, wspierany finansowo przez rodzinę Dziewanowskich. W 150. rocznicę śmierci Chopina, 9 października 1999 r., w kruchcie kościoła została odsłonięta tablica upamiętniająca pobyt kompozytora w tym miejscu. latem 1824 r. W 2010 r. z okazji 200 rocznicy urodzin F. Chopina odsłonięto brązowe popiersie ufundowane przez karmelitów.
17. **Ojców** (woj. małopolskie) - dnia 26 lipca 1829 r. Chopin zwiedzał tę miejscowość oraz Dolinę Prądnika.
18. **Oleśnica** (woj. dolnośląskie) - podczas podróży do Wrocławia F. Chopin wymienia to miasto w korespondencji. W mieście znajduje się popiersie kompozytora usytuowane przed Szkołą Muzyczną.

19. **Obrowo** (między Lipnem a Toruniem, przy szosie krajowej nr 10, woj. kujawsko-pomorskie) - F. Chopin bywał we wsi grając na skrzypcach i basetli ludowe melodie. Pobył F. Chopina upamiętnia tablica odsłonięta w 1999 r. w *oborskim kościele*..
20. **Pieskowa Skała** (woj. małopolskie) - dnia 26 lipca 1829 r. kompozytor zwiedził zamek podczas wycieczki do Krakowa.
21. **Płock** (woj. mazowieckie) - w 1827 r. zatrzymał się podczas wycieczki do Gdańska. W zwiedzaniu miasta towarzyszył mu hrabia Zboiński. W zbiorach Muzeum Mazowieckiego znajduje brązowy odlew projektu pomnika Chopina, którego oryginał znajduje się w warszawskich Łazienkach oraz obraz olejny Feliksa Michała Wygrzywalskiego z 1910 r., przedstawiający Chopina grającego na fortepianie.
22. **Poznań** (woj. wielkopolskie) - F. Chopin przebywał dwa dni. Uczestniczył w przyjęciach u arcybiskupa Wolickiego, u którego koncertował grając utwory Haydna i Beethovena. Upamiętniono jego pobyt w następujących miejscach: tablicą pamiątkową na ścianie Urzędu Miejskiego, popiersiem Chopina w parku, tablicą z medalionem na ścianie Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk.
23. **Poturzyn** (k. Dołhobycza, woj. lubelskie) - w 1829 r. przebywał u Tytusa Woyciechowskiego. Nieopodal starej szkoły, w parku, pod wierzbą zlokalizowana jest płaskorzeźba, wykonana przez J. Bulewicza upamiętniająca pobyt F. Chopina.
24. **Rościszewo** (k. Sierpca, woj. mazowieckie) - przebywał u Jeżewskich z hrabią Zboińskim latem 1827 r. podczas podróży na Pomorze. Brał udział w niedzielnej mszy w miejscowym kościele.
25. **Sanniki** (na pd-wsch od Gąbina, przy szosie wojewódzkiej nr 577, woj. mazowieckie) - w 1828 roku spędzał wakacje i koncertował. Na terenie parku w znajduje się pomnik Chopina dłuta Ludwika Nitschowej. Na ścianie pałacu tablica pamiątkowa.
26. **Sochaczew** (k. Warszawy, woj. mazowieckie) - na skwerze Kościuszki znajduje się obelisk upamiętniający koncert F. Chopina 29.08.1830 r w obozie wojskowym gen. Piotra Szembeka.
27. **Sokołowo** (na pd od Golubia-Dobrzynia, woj. kujawsko-pomorskie) - w tej wsi należącej do Antoniego Wybranieckiego, F. Chopin dwukrotnie odwiedzał w latach 1824 i 1825 serdecznego kolegę Jasia Białobłockiego.
28. **Szafarnia** (k. Golubia - Dobrzynia, woj. kujawsko-pomorskie) - miejsce wakacyjnych pobył w 1824 i 1825 roku u Juliusza Dziewanowskiego, ojca kolegi Dominika. Koncertował na zjeździe ziemiaństwa dobrzyńskiego. Znajduje się tam Ośrodek Chopinowski wyposażony w salę koncertową otoczony parkiem o powierzchni z pomnikami przyrody (m.in. "Lipa Chopina". Na ścianie szkoły jest tablica upamiętniająca pobyt Chopina w Szafarni i okolicach.
29. **Sulechów** (k. Zielonej Góry, woj. lubuskie) - na ścianie liceum znajduje się tablica pamiątkowa. Lecz według najnowszych badań F. Chopin w Sulechowie nie grał.
30. **Strzyżewo** (k. Ostrowa Wielkopolskiego, woj. wielkopolskie) - miejsce pobytu Chopina u matki chrzestnej, Anny Wiesiołowskiej. Obok szkoły podstawowej imienia kompozytora został ustawiony pomnik z tablicą pamiątkową.
31. **Toruń** - F. Chopin zwiedzał miasto podczas drugiego pobytu w Szafarni w 1825 r. Dla upamiętnienia pobytu F. Chopina w Toruniu została umieszczona w fasadzie dawnego pałacu Fengerów tablica pamiątkowa.
32. **Turzno** (między Toruniem a Kowalewem Pom., woj. kujawsko-pomorskie) - F. Chopin kilkakrotnie bywał we wsi. Miejsce Ogólnopolskich Konkursów

Pianistyczny dla uczniów szkół muzycznych. W dniu 27.02.2017 r. odsłonięto tablicę upamiętniającą pobyt Chopina w Turznie.

33. **Ugoszcz** (na zach od Rypina, przy drodze wojewódzkiej nr 556, woj. kujawsko-pomorskie) - miejscowość tę F. Chopin odwiedzał podczas pobytu na wakacjach w Szafarni na Ziemi Dobrzyńskiej.
34. **Waplewo** (k. Sztumu, woj. pomorskie) - podczas podróży po Pomorzu Chopin odwiedził Sierakowskich w ich majątku.
35. **Wieliczka** - podczas pobytu w Krakowie F. Chopin zwiedzał znaną już kopalnię soli. Pomnik Chopina, autorstwa Bronisława Chromego, odsłonięto w 2010 w zabytkowych podziemiach kopalni soli w Wieliczce w komorze Maria Teresa III, stanowiącej podziemną część Muzeum Żup Krakowskich.
36. **Warszawa** - znajdują się tu liczne miejsca związane z postacią F. Chopina: Pałac Saski (czyli kolumnada Grobu Nieznanego Żołnierza), Pałac Kazimierzowski ul. Krakowskie Przedmieście 26/28, Pałac Czapskich (ASP) - Salonik Chopinów, Pałac Radziwiłłów (siedziba Prezydenta), Belweder, Warszawskie Towarzystwo Dobroczynności (siedziba Caritas) ul. Krakowskie Przedmieście 62, kościół ewangelicko-augsburski św. Trójcy przy pl. Małachowskiego, Pałac Zamoyskich (Błękitny) ul. Senatorska 35/37, kościół Wizytek ul. Krakowskie Przedmieście 34, Pałac Morsztynów - Resursa Kupiecka (dziś PWN) ul. Miodowa 10, Teatr Narodowy (dziś skwer na pl. Krasińskich), mieszkanie Maurycego Mochnackiego ul. Długa 3, kościół św. Krzyża ul. Krakowskie Przedmieście 34, Pałac Ostrogskich ul. Okólnik 1, gdzie mieści się Muzeum Chopina, pomnik Chopina w Parku Łazienkowskim. Co pięć lat odbywają się Międzynarodowe Konkursy Pianistyczne im. F. Chopina organizowane przez Towarzystwo im. F. Chopina w Warszawie.
37. **Wrocław** - miejsce trzykrotnego pobytu i dwóch koncertów. Upamiętnia to tablica na Placu Teatralnym 5. W Parku Południowym, w 2004 r. został wzniesiony pomnik dla upamiętnienia pobytów i występu F. Chopina autorem rzeźby jest Jan Kucz.
38. **Zgłowiączka** (nad rzeczką Zgłowiączka k. Lubrańca, woj. kujawsko-pomorskie) - w miejscowym dworze mieszkała Maria Wodzińska kujawska muza Fryderyka Chopina.
39. **Zbójno** (na Pd od Golubia-Dobrzynia, przy skrzyżowaniu dróg wojewódzkich nr 554 i 556, woj. kujawsko-pomorskie) - F. Chopin bywał we wsi podczas wakacji na Ziemi Dobrzyńskiej.
40. **Żelazowa Wola** (k. Sochaczewa, woj. mazowieckie) - miejsce urodzin F. Chopina, którym opiekuje się Towarzystwo im. F. Chopina. W dworku odbywają się koncerty muzyki chopinowskiej. W parku znajduje się obelisk żelazny z popiersiem kompozytora. Pomnik ten wzniosło w 1894 r. Warszawskie Towarzystwo Muzyczne z inicjatywy kompozytora rosyjskiego Bałakiriewa, który u władz carskich wyjednał zezwolenie na odsłonięcie obelisku.
41. **Żnin** (woj. kujawsko-pomorskie) - w parku nad Małym Jeziorem Żnińskim znajduje się pomnik F. Chopina. Na cokole wyryto fragment Preludium A-dur op. 28.
42. **Żychlin** (k. Konina, woj. wielkopolskie) - w dniach 2-4 września 1829 r. Chopin odwiedził A. Brandta i I. Maciejowskiego. W celu upamiętnienia pobytu kompozytora w Żychlinie, 2.09.1999 r. we frontową ścianę pałacu wmurowana została tablica pamiątkowa.

POLSKIE TOWARZYSTWO TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZE
ODDZIAŁ STOŁECZNY
KLUB PRZODOWNIKÓW TURYSTYKI PIESZEJ im. Anieli Michalskiej

ODZNAKA TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZA
"ŚLADAMI FRYDERYKA CHOPINA"
II stopień

W 2010 roku w 200-rocznicę urodzin wielkiego polskiego kompozytora Fryderyka Chopina Klub Przewodników Turystyki Pieszej im. Anieli Michalskiej przy Oddziale Stołecznym Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego ustanowił II stopień odznaki turystycznej "Śladami Fryderyka Chopina". Odznakę można zdobywać zwiedzając wybrane z załącznika położone na terenie Europy miejsca związane z bytnością Fryderyka Chopina. Wykaz miejsc zawarty w załączniku opracowano na podstawie strony internetowej www.chopin.pl funkcjonującej pod patronatem Towarzystwa im. Fryderyka Chopina w Warszawie. Zachęcamy młodych i starszych turystów, krajoznawców oraz melomanów do zdobywania II stopnia odznaki "Śladami Fryderyka Chopina"

REGULAMIN

1. Warunkiem zdobycia II stopnia odznaki jest posiadanie I stopnia oraz zwiedzenie trzech miejsc związanych z Fryderykiem Chopinem wybranych z załącznika do regulaminu.
2. Podstawą do weryfikacji i przyznania odznaki jest w dowolnej formie opracowany dzienniczek ze zdjęciami dokumentującymi zwiedzanie miejsc oraz ich krótki opis lub dokumentacja elektroniczna w postaci prezentacji multimedialnej, nagrania audio lub wideo.
3. Odznakę mogą zdobywać wszyscy turyści, którzy ukończyli 10 lat, niezależnie od rodzaju uprawianej turystyki.
4. Czas zdobywania II stopnia odznaki "Śladami Fryderyka Chopina" jest nieograniczony.
5. II stopień odznaki "Śladami Fryderyka Chopina" weryfikuje i przyznaje Referat Weryfikacyjny OTP przy Komisji Turystyki Pieszej Oddziału Stołecznego PTTK w Warszawie, Rynek Starego Miasta 23.
6. Zarząd Klubu PTP im. Anieli Michalskiej ma prawo nadawać odznakę honorowo.
7. Ostateczną interpretację postanowień niniejszego regulaminu zastrzega sobie Zarząd Klubu Przodowników Turystyki Pieszej im. A. Michalskiej.
8. Odznakę można zdobywać od 1 stycznia 2010 roku.

ZAŁĄCZNIK DO REGULAMINU ODZNAKI "ŚLADAMI CHOPINA"

Austria

1. **Linz** - Fryderyk Chopin zwiedzał miasto 22 lipca 1831 roku.
2. **Salzburg** - Fryderyk Chopin zwiedzał miasto 22 lipca 1831 roku.
3. **Wiedeń** - Fryderyk Chopin zwiedzał miasto w lipcu 1829 roku. Poznał tam Wojtecha Jiroveca, Conradina Kreutzera, Carla Czernego, Tobie Haslingera. Słuchał gry Leopoldyny Blahetki. Obejrzał galerię malarstwa, zwiedził fabryki fortepianów K. Graffa i A. Steina. Był w operze. Dwukrotnie koncertował w Kartnerthortheater grając wariacje na temat "Don Juana" op. 2, improwizując na temat "Chmiela" i arii z "La Dame Blanche", grał również Wariacje op. 2 i Rondo op. 14. W 1831 roku przebywając w Wiedniu od kwietnia do czerwca, Fryderyk Chopin komponował Scherza h-moll, Ballady g-moll, Mazurki op. 17, grał Koncert e-moll, skomponował również Poloneza op. 22 oraz pieśni: "Smutna Rzeka" i "Narzeczony".

Czechy

1. **Decin** - Fryderyk Chopin przebywał tam 6 września 1835 roku, dedykując Walca

as-dur z op. 34 hrabinie Józefinie Thun-Hohenstein.

2. **Karlove Vary** - Fryderyk Chopin zwiedzał miasto 15 sierpnia 1835 roku, spotkał się tam z rodzicami.
3. **Mariańskie Łaźnie** - Fryderyk Chopin zwiedzał miasto 28 lipca 1836 roku, spotkał się tam z Wodzińskimi.
4. **Praga** - 19 sierpnia 1829 roku słuchał kanonów i fug Augusta Kęgla. Wraz z Ignacym Maciejowskim skomponował piosenkę "Jakież kwiaty".

Francja

1. **Marsylia** - Fryderyk Chopin przebywał tam od 24 lutego do 22 maja 1839 roku. W kwietniu grał na organach w kościele Notre Dame du Mont.
2. **Nohant koło La Chatre** - w maju 1839 roku był gościem George Sand. Stworzył tam Nokturn g-dur z op. 37, Mazurki z op. 41, pracował nad wykończeniem Ballady f-dur, Scherza cis-moll i Sonaty b-moll.
3. **Paryż** - w październiku 1831 roku Fryderyk Chopin zamieszkał na Boulevard Poissonniere 27. Poznał Ferdinando Paera, Delfinę Potocką, Gioachino Rossiniego, Ligi Cherubiniego, Pierre Baillota, Franciszka Liszta, Ferdynanda Hillera. W lutym 1832 roku koncertował w Sali Pleyela prezentując Koncert f-moll, Wariacje oraz Poloneza Friedricha Kalkbrennera w wersji na 6 fortepianów. Zmarł w Paryżu 17 października 1849 roku. Uroczystości żałobne odbyły się w kościele św. Magdaleny. Spoczął na cmentarzu Pere-Lachaise.
4. **Strasburg** - Fryderyk Chopin zwiedzał miasto w 1835 roku.

Hiszpania

1. **Barcelona** - Fryderyk Chopin przebywał w tym mieście od 2 do 7 listopada 1838 roku.
2. **Majorka** - Fryderyk Chopin przybył na wyspę 7 listopada 1838 roku. 8 listopada był w Palma de Mallorca, gdzie szkicował Mazurka e-moll z op. 41 zwanego "Palmejskim". 28 grudnia 1838 roku zwiedzał opuszczony klasztor kartuzów w Valdemosie.

Niemcy

1. **Drezno** - Fryderyk Chopin odwiedził Drezno pod koniec sierpnia 1829 roku. Zwiedzał galerię malarstwa, obejrzał wystawienie "Fausta" J.W. Goethego. Ponownie gościł w Dreźnie w listopadzie 1836 roku. Wpisał wówczas do sztambucha Marii Wodzińskiej pieśń "Pierścień".
2. **Berlin** - do Berlina Fryderyk Chopin przybył 9 września 1829 roku. W miejscowej gazecie "Iris im Gebiete der Tonkunst" ukazała się nieprzychylna recenzja jego twórczości.
3. **Frankfurt nad Menem** - w październiku 1836 roku Fryderyk Chopin w drodze do

Paryża spotkał się z Karolem Lipińskim

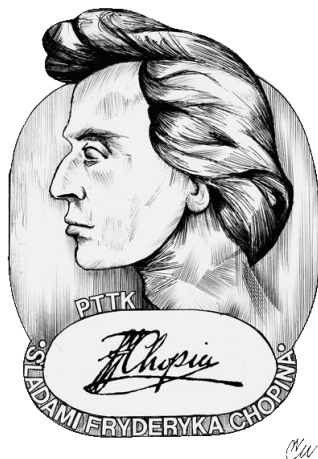
4. **Heidelberg** - chory Fryderyk Chopin przebywał w tym mieście w październiku 1835 roku.
5. **Kassel** - w październiku w 1836 roku w trakcie podróży do Paryża Fryderyk Chopin spotykał się tam z Luisem Sporem.
6. **Lipsk** - w grudniu 1832 roku w oficynie wydawniczej Friedricha Kistnera ukazały się Mazurki op. 6 i 7 oraz Nokturny op. 9.
7. **Monachium** - 28 sierpnia 1831 roku Fryderyk Chopin w Philharmonische Verein wykonał Koncert e-moll i Fantazję na tematy polskie.
8. **Stuttgart** - w październiku 1831 roku Fryderyk Chopin spotkał się z Johannem Peterem Pixisem.

Wielka Brytania

1. **Edynburg** - podczas pobytu w Szkocji Fryderyk Chopin koncertował tam 4 października 1848 roku.
2. **Glasgow** - 27 września 1848 roku odbył się koncert z udziałem śpiewaczki M. Adelasio.
3. **Londyn** - od 20 kwietnia 1848 roku Fryderyk Chopin przebywał w Londynie. Wystąpił w salonach Lady Gainsborough, markiza W. A. Douglasa oraz u ks. Sutherlanda w obecności królowej Wiktorii i jej męża, Alberta i Artura Wellingtona. Podczas wizyty u Lady Adelaide Sartoris koncertuje dla 150 gości. Po powrocie ze Szkocji wystąpił publicznie dając koncert na rzecz weteranów Powstania Listopadowego.
4. **Manchester** - 28 sierpnia 1848 roku Fryderyk Chopin wystąpił w Concert Hall przed 1200 osobową publicznością.

Włochy

1. **Genua** - Fryderyk Chopin przebywał w Genui i zwiedzał miasto w dniach 3-18 maja 1839 roku.

Znane i nieznane Mazowsze

ŚWIĘTE MIEJSCE

To nie tylko miejsce kultu religijnego, lecz także niewielka miejscowość administracyjna nie zawsze uwzględniana na mapach czy nawet atlasach Polski. Położone jest ona zaledwie 8 km na zachód od Przasnysza przy drodze do Baranowa. W tej liczącej zaledwie kilka domów miejscowości znajduje się XIX wieczny drewniany halowy orientowany kościół pod wezwaniem Narodzenia Najświętszej Marii Panny o sklepieniu kolebkowym z niewielkim chórkim podtrzymywany przez dwa okazałe drewniane słupy.

W jego wnętrzu po obu stronach znajdują się dwie kaplice. Z prawej strony – kaplica Matki Bożej z obrazem św. Dominika w ołtarzu. Z lewej to kaplica Serca Jezusowego z obrazem współczesnym. W ołtarzu głównym znajdują się dwa obrazy odsłaniane w zależności od okoliczności. Jeden z nich jest cudowny XII-XVIII wieczny obraz Matki Boskiej Częstochowskiej zwanej przez miejscowych Bartnicką. Drugi to wizerunek świętego Stanisława biskupa i męczennika, patrona parafii.

Sam kościół powstał w wyniku rozbudowy znajdującej się tu już w XVI wieku kaplicy z wizerunkiem Matki Bożej Bartnickiej, miejsce to nazywano „Bartnym Borkiem”. Fundatorem owej kaplicy byli właściciele wsi Bartniki rodzima Zielińskich. Oni to, ową kaplicę wzniesli w miejscu objawień Matki Boskiej na drzewie lipowym ¹, którego pień pod ołtarzem głównym można było oglądać jeszcze po II wojnie światowej.

Burzliwe musiały być dzieje kaplicy i znajdującego się w niej obrazu skoro szerzący się w tym miejscu kult – zapewne mający charakter ludowy został zakazany przez biskupa płockiego Andrzeja Chryzostoma Załuskiego ². Kilkanaście lat później Stolica Apostolska wyraża zgodę na dwa odpusty dla tejże kaplicy t.j. w drugi dzień Zesłania Ducha Świętego i w uroczystość Narodzenia Matki Boskiej (09.09.), co zdaje się potwierdzać w wystawionych dokumentach biskup płocki Antoni Sebastian Smosarski³.

Obraz Matki Bożej w ołtarzu głównym jak wynika z opinii konserwatorów pochodzi z XVIII w. i jest to ludowa wersja wizerunku Matki Boskiej Częstochowskiej o wymiarach 100 x 65 cm. w srebrnej sukience z wrytą na niej data 1825 z umieszczonymi na niej licznymi dziękczynnymi wotami. Postać Madonny i Dzieciątka nakryte są ażurowymi, połączanymi koronami znacznie starszymi od sukni i samego obrazu – być może pochodzą z wcześniejszego tam znajdującego się obrazu lub innego którego losów nie znamy.

¹ Por. Przegląd Katolicki. 1886, nr 26, s.408-409.

² Kostaczyński : Kościół w Świętym Miejsku .Miesięcznik Past. Płocki R.12,1827 nr 3, s. 87.

³ Tamże:s.87; Por. też Wizyta par .Przasnysz. Sygn. 416 k.191.

Niezmiernie ważną datą dla Bartnego Borku, taka była pierwotna nazwa Świętego Miejsca jest dzień 12.09.1908 r., kiedy to biskup płocki Apolinary Wnukowski powołał tu samodzielną parafię patronem której został święty Stanisław Biskup Męczennik przy jednoczesnym zachowaniu dotychczasowego wezwania dla kościoła – Narodzenia Najświętszej Marii Panny.

Fot. Joanna Piszewska

W bezpośrednim sąsiedztwie kościoła ustawiono stacje różańcowe – snycerka współczesna wykonana w 1983 roku, poświęcenia których dokonał biskup Zygmunt Kamiński – administrator apostolski diecezji płockiej w dniu 25.05.1984 r. W nieco większym oddaleniu od terenu przykościelnego (ok.100 m.) wzdłuż niewielkiego kompleksu leśnego znajdują się okazałe stacje Drogi Krzyżowej.

XVIII Jubileuszowy Rajd Pęcicki

Rajd Pęcicki to wydarzenie, które na stałe wpisało się w tradycję nie tylko szkoły w Nowej Wsi, ale i Gminy Michałowice. Zainaugurowany 18 lat temu przez nauczycieli, panią Elżbietę Gąsior i pana Tomasza Matuszewskiego, stał się rajdem szkolnym, a z czasem gminnym. Tegoroczne spotkanie w pęcickiej nekropolii miało wyjątkowy wymiar - Jubileuszowy 18 Rajd Pęcicki uroczyście otworzył obchody 60 - lecia szkoły w Nowej Wsi, które będą rozłożone w czasie.

Osoby obecne na tegorocznej uroczystości w Pęcicach to m.in.: pani Małgorzata Pachecka - wójt gminy Michałowice, pani Beata Rycerska - przewodnicząca Rady Gminy, pani Ewa Wierzgała - dyrektor Centrum Usług Wspólnych, pani Władysława Marcinkiewicz - przewodnicząca Zarządu Środowiska IV Obwodu Armii Krajowej Ochota, płk Bogdan Bartnikowski - żołnierz Powstania Warszawskiego IV Obwodu AK Ochota, kpt. Wojciech Cygański - żołnierz Powstania Warszawskiego ze Zgrupowania AK „Bartkiewicz”, pani Anna Cygańska, ppłk Stefan Pastewka - Żołnierz Powstania Warszawskiego IV Obwodu AK Ochota, pani Elżbieta Makowska - krewna pani Krystyny Serwaczak, strażniczki pomnika Orłąt Pęcickich, pan Jerzy Pamrów prezes Klubu PTTK Varsovia - organizator „Rajdu po Kamienistej Drodze” oraz pan Włodzimierz Majdewicz wice prezes Oddziału Stołecznego PTTK - projektant plaketek, znaczków oraz medali rajdów do Pęcic, który przybliżył uczestnikom spotkania historię Orła Pęcickiego.

Ksiądz Jacek Zbyszyński - proboszcz Parafii Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Pęcicach odmówił wspólnie z zebranymi modlitwę na poległych. Tradycyjnie w uroczystości udział wzięli dyrektorzy, nauczyciele, uczniowie szkół gminnych, absolwenci, przedstawiciele rodziców oraz sympatycy młodzieżowego Rajdu.

Wzruszającym momentem podczas uroczystości było wręczenie przez przedstawicieli kapituły medalu Małgorzatę Pachecką i Włodzimierza Majdewicza medali Orzeł Pęcicki osobom szczególnie zaangażowanym w kultywowanie pamięci o Boju pod Pęcicami. Wśród nich znaleźli się: pan Roman Marciniak, pan Lechosław Rowicki prezes Warszawskiego Klubu Kolarzy PTTK „Wektor”, pan Jerzy Pruski z Oddziału Stołecznego PTTK oraz przedstawiciele Harcerskiego Kręgu Seniorów „Szarych Szeregów” z Piastowa phm, Halina Broniarek, phm. Krystyna Siedlecka, phm. Andrzej Siedlecki.

Rajdowi Pęcickiemu od 17 lat towarzyszy konkurs, najpierw szkolny, później gminny - „Ci, co zginęli w walce” pod patronatem Wójta Gminy Michałowice, skierowany do uzdolnionej literacko i plastycznie młodzieży, organizowany przez panią Beatę Wiszniewską. Nowością związaną z konkursem jest dodatkowy wybór laureatów w obu kategoriach przez Fundację Dwór Polski. Tegoroczni laureaci z rąk

pani wójt otrzymali ufundowane przez nią nagrody. Są to autorzy wierszy: Hanna Mojecka - Nagroda Wójta Gminy Michałowice (Nowa Wieś), Zofia Mocarska - II miejsce (Nowa Wieś), Malwina Wiśniewska - III miejsce (Nowa Wieś), Julia Andrusiuk - wyróżnienie (Komorów), Jakub Kuczkowski - wyróżnienie (Michałowice), Mateusz Gipsiak - wyróżnienie (Nowa Wieś) oraz prac plastycznych: Hanna Szkutnik - Nagroda Wójta Gminy Michałowice (Nowa Wieś), Matylda Kalisz - II miejsce (Nowa Wieś), Weronika Wrzos - III miejsce (Nowa Wieś), Maria Regner - wyróżnienie (Nowa Wieś), Sonia Moskwa - wyróżnienie (Michałowice), Julia Rokita - wyróżnienie (Nowa Wieś). Tegorocznymi laureatkami nagród ufundowanych przez Fundację Dwór Polski są Julia Andrusiuk oraz Weronika Wrzos.

Od kilku lat przed Rajdem odbywa się Rajd Nocny, w którym uczestniczy grupa uczniów kierowana przez pana Tomasza Matuszewskiego. Rajd Nocny tradycyjnie kończy się wieczornym spotkaniem z organizatorami przy Pomniku Mauzoleum, które ma wyjątkowy wymiar. Modlitwa nad mogiłą Powstańców pod osłoną nocy zapada młodzieży w pamięci na długo. Tego samego dnia, w lesie nieopodal szkoły w Nowej Wsi, chętni uczniowie biorą udział w grze terenowej Pęcice'44. Tak było również w tym roku.

Rajd Pęcicki to projekt, który się rozrasta. Tegoroczną nowością, dla podkreślenia jubileuszu Rajdu, była rekonstrukcja przemarszu powstańców z Warszawy do Pęcic, w tym przejazd kolejką WKD. Brała w niej udział grupa uczniów ze szkoły w Nowej Wsi wraz z nauczycielami, panią Anną Adamczewską i panem Tomaszem Matuszewskim. Na wszystkich stacjach kolejki zamieszczone zostały okolicznościowe informacje. Historyczny charakter przedsięwzięcia podkreśliła wizyta we Dworze Polskim w Pęcicach kończąca drogę rekonstruktorów.

Również po raz pierwszy miała miejsce szkolna akcja „Nie zapomnimy” koordynowana przez panią Małgorzatę Rec, skierowana do wszystkich klas szkoły w Nowej Wsi, poza uczestniczącymi w Rajdzie. Wykonywanie przez dzieci powstańczych opasek, okolicznościowych plakatów i kartek z kalendarza miało na celu przybliżyć tematykę Powstania Warszawskiego całej społeczności szkolnej. Ważnym stałym elementem przygotowań był apel poświęcony tematyce Boju pod Pęcicami i Powstania Warszawskiego.

Dzień poprzedzający Rajd w szkole w Nowej Wsi to kolejna nowa inicjatywa nauczycieli pod hasłem: „Uwikłani w historię”. Tym razem sami uczniowie wystylizowali się na Powstańców, co pozwoliło im poczuć atmosferę zbliżającego się Rajdu. O tych wszystkich działaniach mówiła podczas uroczystości w Pęcicach pani Jadwiga Jodłowska, dyrektor szkoły w Nowej Wsi. Pani wójt Małgorzata Pachecka podkreśliła znaczenie pamięci o Powstaniu Warszawskim i dziękowała za nią młodym ludziom naszej gminy.

Po oficjalnej części ceremonii wszyscy udali się nad zalew obok pomnika pęcickiego na poczęstunek przygotowany przez strażaków Ochotniczej Straży Pożarnej z Nowej Wsi. Niespodzianką, cieszącą zwłaszcza uczniów, był urodzinowy tort w

barwach narodowych z napisem: XVIII Rajd Pęcicki, ufundowany przez panią dyrektor Jadwigę Jodłowską.

Fot. W. Majdewicz

Fot. Bernard Malinowski

Fot.W. Majdewicz

Fot. W. Majdewicz

Fot. D. Wolborski

Fot. W. Majdewicz

POŻEGNANIE LATA Z JARZĘBINĄ 2021

3 października 2021 roku Stowarzyszenie Bractwo Zabrodzkie zorganizowało przy zabytkowym młynie Nowość piknik rodzinny pn. *Pożegnanie lata z jarzębiną 2021*. Współorganizatorami spotkania byli, między innymi: Nadleśnictwo Drewnica oraz PTTK Oddział Śródmieście im. A. Janowskiego w Warszawie.

W trakcie festynu wolontariusze z Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Zabrodziu i Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Adelinie, panie z Koła Gospodyń Wiejskich w Zabrodziu, Stowarzyszenia Bractwo Zabrodzkie i inne zaangażowane osoby prowadziły zbiórkę charytatywną na zakup sprzętu rehabilitacyjnego i leczenie dla Adasia Wernio, mieszkańca Gminy Zabrodzie. Wszyscy obecni na pikniku zjednoczyli siły i poprzez różne działania, takie jak np.: wypiekanie pizzy w piecu chlebowym, pieczenie kiełbasek w ognisku, przejażdżki wozem cygańskim i motocyklami oraz wyrzeźbą garażową przyczynili się do uzbierania pokaźnej kwoty ok. 10 tys. zł na ten szczytny cel.

Przy młynie dla dzieci przygotowano warsztaty plastyczne, które prowadziły nauczycielki z Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Zabrodziu. Na boisku i obok były rozgrywane konkurencje sprawnościowe z nagrodami.

W młynie można było oglądać specjalnie przygotowane wystawy: na parterze wykonane przez najmłodszych prace plastyczne nawiązujące do tematu przewodniego pikniku, pt.

W jarzębinowym lesie, na I piętrze można było podziwiać prace wykonane przez młodzież szkolną podczas zajęć pn. *Jubileuszowe warsztaty – Norwidiana 2021*, były to rzeźby w glinie, grafika-linoryt, witraże oraz ekspozycję poświęconą C. Norwidowi z racji przypadającej 200 rocznicy urodzin, na II piętrze przygotowano specjalną przyrodniczą wystawę fotograficzną zatytułowaną *Detale*.

Podczas trwania pikniku można było zwiedzać zabytkowy młyn oraz podziwiać uruchamiany demonstracyjnie silnik młyński, szwajcarskiej produkcji Winterhur.

Na zakończenie Prezes Bractwa Zabrodzkiego Arkadiusz Redlicki wręczył podziękowania wszystkim tym, którzy przyczynili się do przeprowadzenia festynu. Szacuje się, że wydarzenie odwiedziło ok. 500 osób.

Jan Rukat- PTTK Koło Terenowe Śródmieście

W dniu 3 października br. spotkaliśmy się na festynie „Pożegnanie lata z jarzębiną”. To czwarta jesienna impreza, w której Koło Terenowe Śródmieście Polskiego Towarzystwa Turystyczno- Krajoznawczego uczestniczyło jako partner Bractwa Zabrodzkiego, głównego organizatora i pomysłodawcy festynu.

Naczelnym przesłaniem tegorocznej imprezy było zebranie środków na leczenie Adasia Wernio. Temu celowi służyły stragany „wyprzedaży garażowej”, stoiska z pysznymi ciastami wypieczonymi przez Koło Gospodyń Wiejskich z Zabrodzia i młodzież z Adelina oraz stragan „Zielonej Budki” z lodami. Wielką atrakcją i magnesem był pracujący na najwyższych obrotach piec chlebowy tym razem produkujący cieszące się wielkim powodzeniem pizze. Były również kielbaski i dodatki do funkcjonującego cały czas ogniska. Dużym zainteresowaniem cieszyło się stoisko Lasów Państwowych – Nadleśnictwa Drewnica, które jest gospodarzem również okolicznych lasów. Stoisko było ciekawe tak dla dzieci jak i dorosłych. Dzieci miały konkursy i zabawy przybliżające problematykę przyrodniczo-leśną i owocujące zdobywaniem atrakcyjnych upominków. Dorośli zasypywali leśników m.in. Michała Fujaka z Bractwa Zabrodzkiego pytaniami dotyczącymi zagospodarowania działek rekreacyjnych, występowania zwierząt w okolicznych lasach, gospodarki leśnej itp. Na stoisku zainteresowani mogli otrzymać broszury i wydawnictwa Lasów Państwowych m.in. „Zarys dziejów Nadleśnictwa Drewnica”.

Jak zwykle cała impreza miała miejsce przy zabytkowym młynie „Nowość” w Niegowie. W młynie zorganizowano ; wystawę artystyczną wychowanków miejscowej Szkoły Podstawowej z motywami jarzębinowymi, wystawę prac fotograficznych o tematyce przyrodniczej „Detale” Pani Adriany Redlickiej oraz wystawę związaną z jubileuszem dwóchsetlecia urodzin Cypriana Kamila Norwida.

We wnętrzu młyna oprócz zachowanych urządzeń młyńskich pojawiła się nowa kolekcja urządzeń piekarniczych przekazana w ostatnim czasie przez Panią Urszulę Borkowską. Podczas oglądania i „rozgryzania” funkcji jednego z urządzeń, pomocy udzielił jeden z gości festynu, przypadkowo pracownik piekarni i stwierdził; „ to rogalica, tu się wrzuca kulki ciasta a tu wypada takie cygaro, które staje się rogalem po ręcznym jego zgięciu i

położeniu na blasze do pieczenia”.

Wyremontowany silnik „Otto” firmy Winterthur był wielokrotnie uruchamiany przez mistrza ceremonii Arkadiusza Redlickiego.

Dużą atrakcją były przejażdżki bryczką zaprzęzoną do traktora. Tym zaprzęgiem powoził członek Bractwa, a jednocześnie właściciel kolekcji bryczek i traktorów Pan Jan Ślebzak. Uczestnicy imprezy, w pierwszej kolejności dzieci i osoby zaangażowane w pozyskiwanie środków, byli obdarowani znaczkiem okolicznościowym. Projekt znaczka był dziełem Kol. Włodzimierza Majdewicza z Oddziału Stołecznego PTTK im. Aleksandra Janowskiego. Znaczki ufundowało Koło Terenowe Śródmieście z tegoż Oddziału.

TRASA PIESZA

Trzon grupy PTTK przywędrował od pociągu z Mostówki pod przewodnictwem piszącego te słowa. Trasa przebiegała przez miejsce upadku meteorytu w połowie czerwca 1927r. Obecnie jest to zabagniona śródleśna dolinka, wtedy bajorko na terenie pól i łąk wsi Gaj. Podeszliśmy do łączki i spłoszyliśmy niezamierzenie dwie odpoczywające sarenki, które czmychnęły do lasu, by po chwili wrócić, widocznie pozytywnie oceniły nas oraz nasze intencje i czekały na skraju lasu na nasze odejście.

Tu należy przytoczyć kilka zdań kilka zdań na temat meteorytu. W miejscu upadku na okolicznych polach i pastwiskach byli mieszkańcy wsi, świadkowie zdarzenia. Słyszeli świst i uderzenie, odczuli podmuch, który „przygiął ich do ziemi”. Osoba najbliższa upadku była w odległości ok. 50 metrów. Widziała gejzer wody i błota, czuła kołysanie ziemi pod nogami. Uciekła w panice do pielących w pobliżu kobiet, z którymi wróciła wiedzona ciekawością o tajemniczym i niepojętym zdarzeniu. Była to Bronisława Paż pasąca krowy w sąsiedztwie bagienka. Jej relacja została spisana przez Polskie Towarzystwo Miłośników Astronomii, które nie uwierzyło „że była to sprawka diabła”. Próby odnalezienia meteorytu z udziałem wojska prowadził ojciec polskiej meteorytyki Ernest Jerzy Pokrzywnicki. Następne badania były prowadzone w latach 80-tych a niedawno przez Pana Janusza Kosińskiego, nauczyciela geografii wyszkowskiego Liceum. Żadne z badań nie doprowadziło do odnalezienia meteorytu ani jego odłamków.

Po ominięciu łączki lasem, by nie płoszyć saren, skierowaliśmy się do wsi Gaj i prawym

brzegiem rzeki Fiszor doszliśmy do mostu na trasie S8. Niby zwyczajny obiekt drogowy, a jednak niezwykły- to galeria, miejsce dokonań artystycznych dzieci, przypuszczalnie z Gaju. Malowidła świadczą o pracy zbiorowej wielu „artystów”. Przedstawiają one zwierzęta, grzyby, kwiaty, scenki rodzajowe. Miejsce warte odwiedzenia i udokumentowania, póki kolory żywe. Po przejściu do północnej części wsi Gaj chwila postoju na skraju lasu i dalsza wędrówka w stronę Niegowa. Jeszcze przejście dla zwierząt nad trasą, potem kawałek grzbietem zalesionej wydmy, mijamy mnóstwo samochodów i jest młyn. Dołączyliśmy do przybyłych nieco wcześniej turystów zmotoryzowanych, którzy skupili się przy ogniu. Zawisła flaga PTTK przypięta do gałązek świerka.

Po kilku godzinach świętowania nastął czas powrotu na planowany pociąg. Zaraz po starciu cmentarz w Niegowie. W dość szybkim tempie odwiedziliśmy kilka miejsc spoczynku; kaplicę kryjącą doczesne szczątki ks. Floriana Gieczyńskiego- kompozytora, budowniczego niegowskiego kościoła, następnie grób budowniczego młyna „Nowość” Mariana Dąbrowskiego, jego żony i dzieci, członków konspiracji. Obowiązkowo odwiedzamy grób mieszkającego w Głuchych artysty malarza Antoniego Gawińskiego, którego obrazy zdobią kościoły w Niegowie, Sadownem, Ząbkach. Jego grób zdobi księga w której zapisane są słowa;” Tu spoczywa malarz –czarodziej, wielki przyjaciel dzieci, chochlików i wróżek”. Rzut oka i ukłon w stronę kwatery sióstr z niegowskiego klasztoru i domu opieki Zgromadzenia.

Tylną furtką, miedzą, lasem do Wypych i na stację w Grzegorzewie.

PROMOCJA ODZNAKI „SOLIDARNOŚĆ WARSZAWSKIE ŚLADY”

17.11. 2021 roku odbyło uroczyste spotkanie w Sali Konferencyjnej Regionu Mazowsze NSZZ „Solidarność” przy ul. Skierniewickiej 34. Dwa dni później w „KURIERZE MAZOWSZA” Biuletynie Informacyjnym Regionu Mazowsze „Solidarność” ukazał się tekst pod tytułem „LISTOPADOWE POSIEDZENIE ZRM”. Przytaczamy pierwszą część tekstu dotyczącą współpracy Oddziału Stołecznego PTTK z Regionem NSZZ „Solidarność” Mazowsze.

„ 17 listopada br. odbyło się posiedzenie Zarządu Regionu Mazowsze. Zebrany została przedstawiona prezentacja Odznaki Turystyczno-Krajoznawczej NSZZ „Solidarność” – Warszawskie ślady oraz założenia do projektu pt. „Odważne i niepokorne. Zapomniane bohaterki opozycji z lat 80.”

Odznaka turystyczna przygotowana przez Oddział Stołeczny PTTK w Warszawie przy współpracy z Regionem Mazowsze NSZZ „Solidarność” oraz Oddziałem IPN w Warszawie jest pierwszą tego typu przedsięwzięciem w Polsce. Na mapie Warszawy zostało zaznaczonych 150 miejsc związanych z działalnością NSZZ „Solidarność” i jej walką o wolną Polskę prowadzoną zarówno leganie jak i w konspiracji w latach 1980-89. Autorem idei projektu jest Jan Piwnik – członek Zarządu Stołecznego Oddziału PTTK.

– Odznaka ta łączy zdobywanie wiedzy o losach tej wyjątkowej w historii Polski organizacji z poznawaniem najciekawszych miejsc związanych z historią Warszawy. Jej zdobycie sprawi satysfakcję zarówno mieszkańcom Warszawy i Mazowsza jak i poszukiwaczom przygód z całej Polski. Oddział IPN w Warszawie pragnie podziękować zarówno PTTK jak i NSZZ „Solidarność” za zaproszenie do współpracy przy realizacji tego wyjątkowego projektu – powiedział dr Dariusz Gałaszewski z IPN.

Pierwsze Odznaki związkowcom wręczył Włodzimierz Majdewicz, wiceprezes Zarządu Stołecznego Oddziału PTTK. Wyróżnienie otrzymali m. in.: Andrzej Kropiwnicki, przewodniczący ZRM, Waldemar Dubiński, zastępca przewodniczącego ZRM, Grzegorz Iwanicki, sekretarz ZRM, Ewa Tomaszewska – parlamentarzystka, działaczka NSZZ „S”, Jerzy Eisler, dyrektor warszawskiego oddziału IPN oraz Dariusz Gałaszewski, naczelnik Oddziałowego Biura Edukacji Narodowej IPN w Warszawie.”

W formie uzupełnienia należy dodać, że prezentację idei Odznaki „SOLIDARNOŚĆ WARSZAWSKIE ŚLADY” przedstawił autor projektu graficznego Włodzimierz Majdewicz. Na wniosek Oddziału Stołecznego PTTK Kapituła Odznaczeń Zarządu Głównego PTTK wyróżniła Medalami PTTK „ZA POMOC I WSPÓŁPRACĘ” pana Grzegorza Iwanickiego Sekretarza Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” Mazowsze oraz pana prof. dr. hab. Jerzego Eislera Dyrektora Oddziału IPN w Warszawie. „Dyplomami Honorowymi ZG PTTK” wyróżniono pana dr. Jerzego Gołaszewskiego Naczelnika Oddziałowego Biura Edukacji Narodowej IPN w Warszawie oraz panią Anetę Zbrzeźniak z biura NSZZ „Solidarność” Regionu Mazowsze. Zaangażowanie tych osób miało znaczący wpływ na rzetelne opracowanie materiałów historycznych popularyzujących wiedzę o NSZZ „Solidarność” i roli tego ruchu w historii Warszawy.

Fot. „KURIER MAZOWSZA” Biuletyn Informacyjny Regionu Mazowsze „Solidarność”
Nr 15 (1486)

Fot. „KURIER MAZOWSZA” Biuletyn Informacyjny Regionu Mazowsze „Solidarność”
Nr 15 (1486)

W celu ułatwienia zdobywania Odznaki zamieszczamy opracowaną przez kol. Jana Piwnika z Klubu PTTK Warszawy przykładową trasę wycieczki z propozycją zapisu w książeczce lub „Kronice”

Przykładowa trasa wycieczki

OTK NSZZ „SOLIDARNOŚĆ” - WARSZAWSKIE ŚLADY

Wycieczka zbiorowa

Data:

Zbiórka – Stacja Metra Plac Wilsona

Obiekty zwiedzane na trasie wycieczki

L. p.	Poz. wg. Załącz.	Ulica, nazwa obiektu, krótki opis
1	43	ul. Hozjusza 2 (Żoliborz) – Kościół św. St. Kostki – m. in. grób i muzeum ks. J. Popiełuszki
2	118	ul. Krasińskiego/róg Popiełuszki – Obelisk z popiersiem ks. J. Popiełuszki *
3	55	ul. Grójecka 19/25 (Ochota) – Miejsce nadania pierwszej audycji radia „Solidarność”
4	94	ul. Żytnia 1 (Wola) – Kościół Miłosierdzia Bożego – Miejsce powstania 18.12.1988 Komitetu Obywatelskiego przy Przewodniczącym NSZZ „S”
5	28	al. Solidarności 127 – Gmach Sądów – Rejestracja statutu NSZZ „S” 10.11.1980
6	52	ul. Nowolipie 2 – Pałac Mostowskich – W latach 80. Miejsce przesłuchań działaczy Solidarności **
7	53	pl. Zamkowy – Stare Miasto – Miejsce demonstracji podziemnej „S” w latach 1982 - 1983
8	42	ul. Piwna 9/11 – Kościół św. Marcina – Prymasowski Komitet Pomocy Rodzinom Internowanych
9	108	ul. Świętojańska 8 – Archikatedra św. Jana – Msza za Ojczyznę odprawiona 02.07.1989 przez Prymasa Józefa Glempa
10	80	ul. Krakowskie Przedmieście 87/89 – Dom Literatury (w latach 80-tych symbol niezależności świata intelektualnego)
11	97	ul. Karowa 18 – Instytut Socjologii UW – Biuro opozycji demokratycznej przed „Okrągłym Stołem”
12	98	ul. Krakowskie Przedmieście 48/50 – Pałac Namiestnikowski (miejsce obrad „Okrągłego Stołu”)
13	30	ul. Krakowskie Przedmieście 34 – Kościół ss. Wizytek – Pomnik Prymasa Stefana Wyszyńskiego
14	18	ul. Nowy Świat 72 – Pałac Staszica (PAN) – Siedziba sekretariatu „Sieci” struktur poziomych „S”
15	22	ul. Kopernika 34 – KIK – Miejsce tworzenia się struktur regionu Mazowsze „S” we IX-X 1980r.
16	24	ul. Czackiego 3/5 – NOT – Miejsce powstania 10.09.1980 (NSZZ PNTiO)
17	26	ul. Szpitalna 5 (Śródmieście) – Pierwsza siedziba Regionu Mazowsze „S”
18	92	ul. Mysia 5 (d. Cenzura) – Memoriał – Pomnik Wolnego Słowa
19	21	ul. Hoża 42 – Punkt informacyjno - konsultacyjny MKZ „Mazowsze”
20	105	pl. Konstytucji 6 (MDM) – „Niespodzianka” – Przed wyborami 04.06.1989 siedziba warszawskiego Komitetu Obywatelskiego „Solidarność”
21	39	ul. Mokotowska 16/18 – Historyczna siedziba Regionu Mazowsze „S”
22	33	ul. Mokotowska 25 – Pałacyk Cukrowników – W latach 1980-1981 siedziba Ośrodka Szkoleniowego „Solidarności” ***
23	66	ul. Puławska 23/25 (Mokotów) – Miejsce nadania audycji radia „S” 11 listopada 1986
24	82	ul. Sandomierska 21 – Miejsce powstania pierwszego numeru „Tygodnika Wojennego”
25	50	ul. Rakowiecka 37 – Areszt Śledczy – W latach 80. miejsce uwięzienia czołowych działaczy „S”
26	32	ul. Batorego 14 – Pomnik „Tygodnika Solidarność”

Zakończenie wycieczki : Stacja metra Pole Mokotowskie

Uwaga:

*Przejazd z Żoliborza na Ochotę komunikacją miejską np. „17” i „9”

**Przejazd z Pl. Bankowego na Stare Miasto tramwajem np. „20”

***Przejazd z Placu Zbawiciela na Mokotów tramwajem np. „4”

Krzysztof Zarański

48 JESIENNE SPOTKANIE PIECHURÓW 27.11.2021

Tegoroczne „48 Jesienne Spotkanie Piechurów” ze względu na obostrzenia wprowadzone w związku z epidemią koronawirusa i wywołaną przez niego bardzo groźną chorobą Covid 19, odbiegało od organizowanych wcześniej imprez. Wielkość grupy musiała być ograniczona, preferowani byli uczestnicy zaszczepieni przynajmniej dwoma dawkami. Zawiadomienie o imprezie przekazywane było drogą telefoniczną. Założono, że każdy dotrze na metę indywidualną trasą (ograniczenia w komunikacji miejskiej) a spotkamy się na polanie w Parku Młociny. W bieżącym roku zrezygnowano z tradycyjnej grochówki na mecie, a więc posiłek składał się z potraw przyniesionych przez uczestników imprezy. Znalazł się gorący bigos, kiełbaski, oscypki a na zakończenie ciasto, kawa i herbata znalazła się też naleweczka na rozgrzanie. Ponieważ pogoda nie dopisała, było zimno, wietrznie i popadywało to liczba uczestników była niewielka (9 osób), ale spędziliśmy te wspólne spotkanie

bardzo miło, wspominając o starych dobrych czasach i planując imprezy na przyszłość.

Bardzo miłym akcentem na zakończenie imprezy było wręczenie przez Kol. Włodzimierza Majdewicza dyplomów przyznanych przez Pana Adama Struzika Marszałka Województwa Mazowieckiego dla kol. Jana Piotrowskiego i piszącego te słowa za działania podejmowane na rzecz rozwoju turystyki i krajoznawstwa na terenie Mazowsza.

SZUFLADA KOLEKCJONERA

Fryderyk Chopin w medalierstwie. Zbiory Filipa Chmielińskiego

1. Fryderyk Chopin. Medal wykonany w Mennicy Państwowej w 1967 roku.
Awers - portret Fryderyka Chopina i poniżej faksymile podpisu kompozytora.
Rewers - rysunek dworku i podpis ŻELAZOWA WOLA.
Mosiądz patynowany. Średnica 69 mm. Autor Edward Gorol ⁴.

2. Fryderyk Chopin. Medal wykonany w techniką odlewu w Kaliszu w 1977 roku.
Awers - portret kompozytora z prawej strony pionowo faksymile podpisu F. Chopina.
Rewers - sylwetka pałacu z lewej strony cyfry 1977 z prawej napis PAŁAC MYŚLIWSKI ANTONIN.
Poniżej sylwetka wyźła. Mosiądz czerniony. Średnica 85 mm. Autor medalu Wiesław Oźmina ⁵.

⁴ Edward Andrzej Gorol ([1930](#) - [2003](#)) artysta rzeźbiarz, [medalier](#), twórca wielu polskich odznaczeń państwowych i wojskowych.

⁵ Wiesław Andrzej Oźmina (1943-2013) artysta rzeźbiarz, autor 18 monumentalnych pomników, płaskorzeźb, medalionów i medali.

3. Fryderyk Chopin 1980. Awers - popiersie kompozytora z profilu po prawej rozsypane nuty. Rewers – Dworek za żelazowej Woli. Niżej napis FRYDERYK/CHOPIN klawiatura w dole 1980. Wykonała Mennica Państwowa. Tombak patynowany Średnica 70 mm. Nakład 1500 egzemplarzy. W tym 4 sztuki złożone 20 sztuk srebrzonych. Autor Stanisław Sikora ⁶.

4. Fryderyk Chopin. Awers - głowa artysty w profilu w prawo. Na rozwianych włosach – pięciolinie. Rewers – podwójny rząd wierzb na nich pięciolinie. Niżej napis FRYDERYK / CHOPIN / 1980. Medal wykonała Mennica Państwowa. Średnica 70 mm. Tombak patynowany. Nakład 1500 egzemplarzy w tym 4 sztuki złożone 20 sztuk srebrzonych. Autor Józef Markiewicz-Nieszczyński ⁷.

⁶ Stanisław Sikora (1911- 2000) [rzeźbiarz](#) i [medalier](#), autor licznych pomników, rzeźb, medali i tablic pamiątkowych.

⁷ Józef Markiewicz, pseudonim „Nieszczyński” (1913 - 1991) medalier, rzeźbiarz i poeta. Fryderyk Chopin został uwieczniony na kilku medalach jego autorstwa.

